

שועיית

יש להיזהר מפירות קוצניים של עשבים, בעיקר קוטב, אבל לא רק. יש כיום מספר דרכים להתמודדות עם העשבים הבעייתיים, כמו ריסוסים ממונים בקוטלי עשבים המורשים, וקיים עישוב של לפני הקטיף. חייבים לזכור, שאין סובלנות במפעל אפילו לקוץ אחד.

תירס

בשנים האחרונות הרימו את ראשן שתי מחלות עלים: מחלת החילדון ומחלת הכתם העדשתי. אנתנו מחויבים למאמץ לרישוי תכשירים להתמודדות עם שתי מחלות אלו, ונקווה לעזרת המפעלים. ד"ר אופיר דגני מ"מיגל" הגיש תכנית למדען הראשי של משרד החקלאות בנושא ה"הרפופורה", המחלה המאיימת על גידול התירס בישראל. אני מקווה שיימצא כסף במדען למחקר.

שאל נרף

קינרס

לעונה

התעוררות פיזיולוגית של קודקודי הצמחים בחלקות קיימות חלה בדרך כלל במחצית השנייה של יולי. את ההשקיה הראשונה יש לתת בסוף יולי-תחילת אוגוסט בהמטרה, במנה של 70-60 מ"ק מים לדונם. ההשקיה השנייה תיתן כשבוע לאחר מכן, ואף היא בהמטרה.

מספר ימים לפני ההשקיה השנייה מפזרים את הזבל האורגני (חקלאים הנוהגים לפזר מדי שנה), מצניעים בעיבוד קל, כגון קלטור שטחי או תיחוח. פעולה זו מהווה הכנת שטח להדברת עשבים. מרססים מיד באחד מקוטלי העשבים המומלצים (ראו להק) ומצניעים בהשקיה השנייה במנה של כ-30 מטר מעוקב מים. ההשקיה השנייה אף היא בהמטרה, ומכאן ואילך משקים בספטוף. ממשיכים בהשקיות קלות ותכופות שיש בהן הרטבת החתך לעומק 1.20.

עד הופעת שושנת עלים ירוקים. לשטחים חדשים בחרים בחלקות מנוקזות, שניתן לעבד בהפסקות הגשמים הקצרות בחורף. הכותן תיעשה ביסודיות, משום שהקורס היו גידול רב-שנתי, כך שלא ניתן לתקן טעויות בזמן הגידול. הקרקע תהיה פתוחה ומאווררת לעומק 50 ס"מ, השכבה העליונה תחוחה, ופני השטח ישרים וחלקים למניעת הצטברות מים בחורף ולהבטחת הצלחת הטיפול הכימי נגד עשבים. לפני שתילה חדשה חשוב לעשות בדיקת קרקע, כדי שזו תשמש בסיס למתן דשני יסוד. מועד השתילה הרצוי הוא 15-1 באוגוסט, לאחר שהשטחים, שמהם מפיקים את חומר הריבוי, קיבלו השקיה להתעוררות - בין אם אלה שתילים מהמשתלה ובין אם ייחורים (חוטרים) שהתעוררו והתחילו "לעבוד", כלומר שהעניים שבהם תפחו ובלטו מ"מ אחדים.

שתילה חדשה - מה שתלים באוגוסט?

עדיפות א' - שתילי משתלה, שנשתלו בסוף החורף במשתלה, השקייתם הופסקה בתחילת מאי והיו בתרדמה במשך הקיץ. משקים את המשתלה לעומק 30 ס"מ כ-4-5 ימים לפני עקירת השתילים ועוקרים במחרת של טרקטור, מוערים, מכיילים ושותלים אותם על שורשיהם. עדיפות ב' - ענפים צעירים - אלה דומים לשתילי משתלה, אלא שאינם עצמאיים, משום שהם עדיין צמודים לצמח האם ומסתעפים מבסיס ובעולו המרכזי. אורכם לפחות 5-6 ס"מ, עוביים 1-3 ס"מ ("סיגרים"), ובבסיסהם לרוב התפתחו שורשים. מנתקים אותם על שורשיהם ושותלים. עדיפות ג' - חוטרים - חלקי ובעול תת-קרקעיים. מסירים אותם עם שטח חתך מועזי ככל האפשר. חיתוך הגבעול לאורך איוו מזמלץ, ובכל מקרה ישא החוטר לפחות 4-5 עניים נפוחות. מפיקים את החוטרים לריבוי מפירוק צמחים מבוגרים משנה שלישית ויותר, כיוון שמהם

ניתן להפיק חוטרים רבים - כל זאת בתנאי שהחלקות בריאות ממחלות בכלל ומנומטודות בפרט. חומר הריבוי יישמר בלחות גבוהה משעת הוצאתו ועד לשתילה. בחלקה המיועדת לשתילה מתקנים את מערכת הטפטוף בעוד מועד, את השלוחות פורשים במרחקים מתאימים, מפעילים את מערכת הטפטוף יום לפני השתילה, ותמיד שותלים בקרקע לחה. חשוב להבטיח שהשתילים (או החוטרים) יהיו במגע ישיר עם הקרקע הלחה. לאחר השתילה יש לדאוג ללחות מסביב לשתיל עד לקליטה, אך ללא עודפי מים. מגדלים, השותלים חלקות מהון הסגול, יקפידו לבחור חומר ריבוי לפירוק - צמחים בעלי עלים תמימים (לא מפורצים). אלה הם צמחים בכירים ומויכים מוקדם יותר מבעלי העלים המפורצים. חקלאים, הקונים שתילים או חוטרים מהון הסגול, יקפידו לקנות אך ורק מחלקות שנעשה בהן בירור קפדני, ושכל

אוכלוסיית הצמחים מטיפוס הצמחים הבכיר, בעל העלים התמימים.

שתילת חורף

שתילת החורף עדיפה על שתילת הקיץ מבחינת השקעת ימי עבודה ונוחות בעבודה, הקליטה קלה יותר ומבטיחה עומד מלא לעונה הבאה. שותלים בסוף ינואר - תחילת פברואר. במועד זה שותלים שתילים ירוקים (וצרים), אותם שולפים מצדי צמחים מבוגרים בחלקות מבוססות. מגדלים, אשר בחרו במועד זה, חייבים להכין סופית את השטח לגידול (כולל פיזור דשני יסוד - למעט חנקן) עוד בסתיו לפני רדת הגשמים. כמו-כן, יש להמשיך לשמור את השטח נקי מכל עשב על-ידי עיבודים קלים, ככל שמוז-האוור יאפשר זאת. במקרה שהגשמים לא יאפשרו לעלות על השטח ולעבד, ניתן לשמור את השטח נקי באמצעות ריסוסים בקוטלי עשבים כימיים (קוטלי מגע). בשתילת חורף קל יותר לחקלאי לבחור

בטבלה הבאה מובאות מנות הדשן השבועיות המומלצות לדונם. הטבלה הנה כללית, ובקביעת המנה השבועית הסופית מומלץ להתחשב במצב החלקה.

חודש	N גרם לשבוע	חומצה זרחתית סמ"ק/שבוע	אשלגן כלורי גרם/שבוע
אוגוסט	900	300	1500
ספטמבר ²	1000	330	1650
אוקטובר ²	1400	470	2350
נובמבר	1400	470	2350
דצמבר	1400	470	1750
ינואר	1000	330	1100
פברואר	1000	330	1100
מרס	1000	330	1100

(1) דשנים אלה נוספים למנה שניתנה כדשן יסוד.

(2) לפני הריסוס בג'יברלין - GA, מכפילים את מות החוקן המומלצת באותו שבוע.

יש לזכור, שהטבלה המוצעת הינה מסגרת כללית, ויש להתייחס אליה כבסיס לתכנון הדישון במשק, בהתייעצות עם המדריך באזור. מומלץ למגדלים להיעזר בבדיקות קרקע כמעבדות שירות השדה פעם בחודש, ולפחות שלוש פעמים בעונה, ולהתאים את משטר הדישון לממצאי בדיקות המעבדה.

טיפול ג'יברלין להבכרה

טיפולים אלה ניתנים על צמחים מפותחים, שהספיקו לפתח 7-8 המשך בעמוד הבא

הראשונים שומרים על לחות קבועה בסביבת בית השורשים ולאחר מכן עוברים להשקיה בהתאם לצריכה, לפי העיקרון הנ"ל, אך יש להביא בחשבון שצריכת הצמחים המבוגרים גדולה יותר. בכל מקרה, השקיית ההתעוררות, שמפצלים לשם עיבוד וריסוס בקוטל העשבים, תינתן בהמטרה. המשך ההשקיה - דרך מערכת הטפטוף.

השימוש בסוסימטרים בחלקות הקינרס מומלץ מאד; מוצע להציבם בצמדים, כאשר החרס של הראשון מונח באמצע בית השורשים בעומק 20-25 ס"מ, והחרס של השני בעומק 40-50 ס"מ. מציבים בין 2 ל-3 תחנות בכל חלקה אחידה. המתח הרצוי הוא בדרך כלל עד 30 סנטימטר.

דישון

עוד לפני החרוש, בתחילת ההכנה, אם לא נעשו בדיקות קרקע, יש להוסיף 50 ק"ג סופר פוספט מועשר ו-40 ק"ג אשלגן כלורי לכל דונם. סמוך לשתילה עם העיבוד האחרון יש להוסיף 40 ק"ג אמון גופרתי לדונם. כללית, אנו לוקחים בחשבון שהצריכה השנתית הממוצעת של דונם קינרס היא:

כ-30-35 ק"ג חנקן צרף (N), עדיף לספקו ביחסים 1:2 חנוקה:אמון. כ-7 ק"ג ורחן (P) עדיף לספק כחומצה זרחתית או נגרות שלה. כ-50 ק"ג אשלגן (K) ניתן לספק מהדשן הנותן את יחידת האשלגן הזולה ביותר.

יבוצע 4-5 ימים לפני השתילה ויופעל מיד (תוך מספר שעות) בהמטרה. רצוי להימנע ככל האפשר מהוות הקרקע בזמן השתילה.

שטחים מבוססים (שנה שנייה ואילך)

למוענת ההצצה ולהדברת עשבים קיימים בשטחי קינרס מבוסס מרססים לפני התעוררות צמחי הקינרס בסתיו. השקיית ההתעוררות הניתנת בהמטרה תפוצל לשתי השקיות. לאחר ההשקיה הראשונה ונתנים עיבוד קל, כגון קלטור או תיחוח בין השורות, ומיד לאחר מכן - לפני שהתחיל לבלב הקינרס - מרססים בגול או בתכשירים דומים מורשים בנידול, על-פי ההמלצות שעל גבי התווית התכשיר ויפעל על-ידי החלק השני של השקיית ההתעוררות הניתנת בהמטרה. יש לזכור שהתכשיר גול אינו מדביר קייצת. למוענת ההצצה ולהדברת חד-שנתיים - דגניים ורחבי עלים עד גובה 5 ס"מ - מומלץ לרסס לפני התעוררות הצמחים כדיאורקס 80% א"ר, 150-200 ג' לדונם, לפי סוג הקרקע. להפעלת התכשיר ממטירים 30-50 מ"ק לדונם.

השקיה

חלקות חדשות הונשלות בקיץ משקים השקיית יסוד עד להרטבת חתך של 80-90 ס"מ. השקיה זו תהיה מפוצלת לצורך עיבוד והפעלת קוטלי עשבים. לאחר השתילה משקים בטפטוף במנה של 15-20 מ"ק לדונם. אחר כך, במשך שבועיים, משקים קלות מדי יומיים עד שלושה ימים. בתום תקופה זו עוברים להשקיה לפי צריכה יומית, הנקבעת לפי גודל הצמחים ומוג האוויר - מ-1.5-2.0 מ"ק באוגוסט ועד 4-5 מ"ק בצמחים מפותחים באוקטובר. בחלקות מבוססות משקים השקיית התעוררות עד להרטבת חתך של 90-120 ס"מ. במקרה שמבצעים טיפול כימי נגד עשבים, מומלץ לפצל את השקיית ההתעוררות. במשך השבועיים

את הטיפוס הבכיר של הקינרס הסגול, משום שהצמחים, על עליהם והקרקפות - בולטים בשדה וקל יותר לזהותם. כאמור, כמקור לחומר ריבוי בוחרים בחלקה הנראית בריאה לחלוטין. בחלקות חדשות, שטופלו היטב, קוטפים עוד באותה שנה יכול חלקי, בעיקר בחודש מאי.

עומד צמחים

עקרונית מתכננים את השטח לפי הציוד הקיים במשק. כללית המרחק בין שורות השתילה יהיה 180-200 ס"מ בשני הוונים. בון הסגול שותלים במרחקים של 50-60 ס"מ בתוך השורה, ובהתאם לכך מספר השתילים לדונם הוא 900-1,100, ואילו בון הירוק המרחקים בתוך השורה הם 70-80 ס"מ. מכאן, שמספר השתילים לדונם נע בין 800-900. בון הירוק ניתן לשתול גם בצמדים, כשהמרחק בין מרכזי הצמדים 200 ס"מ, בין שורות הצמד - כ-90 ס"מ, ובין הצמחים בתוך השורה - 1 מ'. כאשר מתכננים לבצע את עבודות הריסוס, הוצאת הפרי וכדו' באמצעות טרקטור, משאירים כל שורה שביעית ריקה למעבר הטרקטור.

הדברת עשבים

מדבירים את העשבייה הרב-שנתית באמצעות עיבודי יסוד לפני הגידול, ואילו את העשבייה החד-שנתית ונתן להדביר בתכשירים כימיים, כמפורט להלן. תנאי ראשון להצלחת ההדברה הוא הכנת השטח בצורה טובה לפני הריסוס בתכשיר - שטחים בני שנתיים ויותר חייבים להיות נקיים משאריות צמחים, ויש להשתמש בציוד מתאים. תוך שמירה קפדנית על ריסוס מדויק, רשימה מלאה של קוטלי עשבים מורשים להדברת עשבים בקינרס ניתן למצוא באתר השירותים להגנת הצומח.

חלקות חדשות

בחלקות לפני שתילה מומלץ לרסס בתכשיר גול 2E ת"מ או בתכשירים דומים מורשים למטרה זאת. הריסוס

תמיסת הריסוס. ריכוז הניברלין המומלץ הוא 40 ח"מ. להכנת 100 ליטר תריסוס כזה דרושים 4 ג' ג'ניברלין (חומר פעיל). בון הסגול חוזרים על הטיפול 3-5 פעמים בהפסקות של 10-15 יום בין טיפול לטיפול. בכל מקרה מומלץ לא להתחיל את הטיפול הראשון בניברלין לפני שעבר השבוע הראשון של ספטמבר, גם כאשר הצמח פיתח את מספר העלים הדרוש. כמו-כן, במקרה שמזג-האוויר חם מהרגיל, יש לדחות את הטיפול השני עד להתקררות מה מזג האוויר, מחשש לעיוותים ולתופעות לוואי שליליות. כאמור, לפני כל טיפול בניברלין משקים לקיבול שדה ומכפילים את מנת הדשן החנקני.

הדברת פגעים

להדברת הפגעים מומלץ לעיין באתר השירותים להגנה צ'ב, בו תוכלו למצוא רשימת חומרים מורשים מלאה לנידול. יש להקפיד לתת שימת לב מיוחדת להגבלת השימוש בחומרי הדברה ולשמירה על כללי הוהירות וההקפדה על הומן המינימלי בין מועד הטיפול האחרון ובין מועד השיווק. חולדים ועכברי שדה - פוגעים קשה

עלים ובשטח נידול אחיד. שלושה עד ארבעה ימים לפני הטיפול משקים את השדה עד לקיבול שדה בעומק 80 ס"מ ומדשנים במנת דשן גדושה (ראו טבלת דישון). בשוק יש מספר תכשירים מורשים. הון הירוק - ריכוז תכשיר הניברלין המומלץ הוא 60 ח"מ חומר פעיל. בתמיסה המשמשת לריסוס הון הירוק מבטיחים תגובה חומצית עד ל-pH 4. לשם כך משמש הדשן אוריאה פוספט או התכשיר B.B-5. להכנת 100 ליטר תריסוס בריכוז 60 ח"מ GA₃, דרושים 6 ג' ג'ניברלין חומר פעיל. כמות התכשיר המסחרי הדרושה ליצירת תגובה חומצית אינה קבועה אלא שונה ממקום למקום, בהתאם לתגובת המים במקום, ועל כן יש להוסיף את תכשיר ההחמצה בכמויות ועזרות ובהירות עד לקבלת התגובה הדרושה. מוודאים שהתגובה החומצית הדרושה אכן התקבלה על-ידי בדיקת התמיסה בערכה או כמד pH. בון הירוק חוזרים על הטיפול 3-5 פעמים בהפסקות של 10 ימים בין הטיפולים. הון הסגול - גם ב מוטב להחמיץ את

ליצוא, משום שאין כל סבילות. אקריות אדומות - שורטות והורסות את שטח העלוה ולעתים אף מכערות את הקרקפת. זבוב המנהרות - פעיל ביותר בשנים האחרונות, ולעתים צריך לטפל נגדו באופן אינטנסיבי. כניסת עש הטבק - נורמת נזקים עד כדי ניוון החלקה, מזהמת את הנוף ואף פוסלת את הקרקפות לשיווק (במיוחד ליצוא). חלזוניות - נוקיהן עלולים להיות כבדים. כאשר מבחנים באוכלוסיות חלזוניות, העוברות את הקיץ על שאריות הנוף, על צמחים או על גדרות בשולי השדה, חשוב להדבירן בטרם החלו להסב נזק; הדברתן בשלב זה היא גם קלה יותר באופן יחסי. הקיסחוניות - זו המחלה העיקרית בקיורס, וחשוב להקפיד על הדברתה עם הופעתה בשדה בשלביה הראשונים. נזקים קשים במיוחד צפויים בסתיו שחון. שמשון עומר, שלי נגץ - אגף ירקות, שה"מ

בקיורס יש להדבירם בעקביות בחלקה ומסביב לה. נמצא שסיסוח מוקדם של חלקות ותיקות אפשר פעילות טובה של אויבים טבעיים. יש חשיבות מיוחדת לגילוי מזיקים אלה בשלבי ההכנה לפני שתילת החלקה, משום שיישום ההדברה לפני השתילה קל יותר, ותוצאותיו טובות יותר. פרדוניה - עלולה לגרום נזק קשה לקרקפות. קרקפת שנופעה, ולו קל ביותר, אינה מתאימה ליצוא, ושיווק תוצרת שיווקה מפרדוניה קשה גם בשוק המקומי. נימפת החורשף - לעתים תהיה התקפה המונית של המזיק על שטחים נרחבים בנדיולים שונים וכן בשטחי בור. ניתן למנוע את פלישת המזיק על-ידי התקנת פסי בידוד, כוהוג למונעת פלישה של זחלי פרדוניה. כניסות עלה - עלולות להסב נזק רציני לנידול, אולם עיקר הנזק בפסילת הקרקפות לשיווק. הדבר חמור במיוחד כאשר התוצרת מיועדת

פיתח יומניק אשף

מבחר דגמים וצבעים של יומני שנה ירקות

טל' 03-5662080

www.mash-site.co.il

תלמי

תלמי (1988) תלמי לייב